GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 93.

W Niedzielę Dnia 20. Listopada 1803.

KR ... 1803

Z Wiednia d. 13. Listopada.

Minister woyskowy i marynarki Arcy Xiążę Karol złożył J. C. K. Mci uwiadomienie o pomyślnych skutkach zaszczepioney krowiey ospy w granicach militarnych, z którego pokazało się, że podług nakazu Arcy Xcia ministra woiennego zaszczepiono ią do tego czasu w tych prowincyach 23,519 osobom, z których ani iedna nieumarła. Przypadkowe nieszczęścia to iest szczególne choroby, które za szkodliwe skutki tegoż szczepienia mogłyby były bydź wzięte nigdzie się niezdarzyły. Robione proby zaszczepienia naturalney ospy tym dzieciom, które odbyły krowią, posłużyły za tem mocnieyszy dowod skuteczności tych krost dobroczynnych; dzieci bowiem te, z innemi naturalną ospę cierpiącemi w iednem nawet łożku sypiaiąc nie zaraziły się. Mało osob tylko się znalazło, na których się nieudało: co lekarzom, częścią też niedoskonałości materyi zarażaiącey, a częścią dyspozycyi ciała zaszczepioney osoby przypisać trzeba. Cesarz Jmć iako troskliwy Oyciec, przychylaiąc się do wszelkich urządzeń zmierzaiących do dobra publicznego i zachęcaiąc nayczynniey nietylko kazał nayłaskawiey wszystkim granicznym jeneralnym kommendom i rementowym naczelnikom, którzy się osobliwie do rozkrzewienia tego dobroczynnego wynalazku przyczynili, swoie naywyższe i szczegulne ukontentowanie oświadczyć, ale nawet regimentowych chirurgow Maynhardt i Ketterer, którzy szczególnie w tym razie dali dowody swey zręczności i pracy większemi, a regimentowych i sztabs lekarzy Schullosky, Czikart, Finger, i Stephani mnieyszemi obywatelskiemi medalami w nadgrodę ich zasług udarować miłościwie raczył.

Potwierdził razem Cesarz Jmć urządzenie, które Arcy Xiążę minister woyskowy, w celu większego ieszcze rozkrzewienia tego użycia i usunienia wszelkich przeszkadzaiących onemu zawad J. C. K. Mci podał, to iest: rozesłał własnoręczne pisma do dyecezalnych biskupow woyskowych granic, wzywaiąc ich do wspolnego zamiaru, aby oświecaiąc duchowieństwo, któreby mogło ieszcze mieć nieiakie zastarzałe przesądy przeciw temu rozrządzeniu, wydrukować krotką w stosownym do ludu i ducha religii ięzyku naukę, i przy chrzcie rodzicom i oycom chrzesnym bezpłatnie rozdawać. Aby zaś kiedy doświadczenia dla niewiadomości lekarzy niechybiały swego skutku, Jozefowska Akademiia odebrała zlecenie nauczać praktycznie tego sposobu szczepienia polowych lekarzy przybyłych z grani-

cznych prowincyy; jeneralnym zaś kommendom naymocniey przykazano nabycie dzieła o szczepieniu krowiey ospy przez P. de Caro, przez które tenże uczony lekarz bardzo wiele do rozkrzewienia tego dobroczynnego wynalazku przyczynił się, tudzież aby chirurgom w granicach dla szczepienia teyże ospy wyieżdzaiącym bezpłatnie podwody wydawane były.

Oświadczenie naywyższego woyskowego chirurga i konsyliarza Mederer, który w swoich przyszłych administracyynych uwiadomieniach osobny o szczepieniu krowiey ospy artykuł przyda, zostało od Arcy Xcia Karola z szczególnieyszem ukontentowaniem przyięte, któremu także wyraźnie osobliwe staranie zlecone iest, opatrzyć dostatecznie i szczerą materyą zarażaiącą sztąbowych chirurgow.

Z Pragi d. 28. Październikа.

W czasie bytności Arcy Xiążąt Jana i Ludwiką w naszem mieście, oyczysta historya naszych czasow następuiącem rownie badaiącem iak ślachetnem czynem, wzbogaconą została. Wiadomo było Arcy Xciu Janowi iako dyrektorowi jeneralnemu korpusu inżenierow, który zna stan osób i fortyfikacyi tuteyszey, że tu stoletni starzec ieszcze iest w służbie; okazali przeto ArcyXżęta podpułkownikowi baronowi Lanfrey swoie ludzkością tchnące czucia, dla tego osobliwego i w zawodzie honoru osiwiałego męża. Stawił się tedy na żądanie ow starzec imieniem Jozef Fränzel von Kruman, rodem z cyrkułu Budweis w Czechach, pierwszy okopow fortyfikacyynych kapral. Służył 47 lat w regimencie piechotnym niegdyś Ulrycha Kińskiego iako prosty żołnierz, i znaydował się na przedostatniey woynie tureckiey pod feldmarszałkiem Neuborg iako też na dwoch pruskich woynach pod rożnemi jenerałami. Teraz zaś od lat 33 przy korpusie fortyfikacyynym, ogółem lat 80 w służbie domu Austryackiego, dla tego przed kilką laty złoty zasłużonych medal już odebrał, który mu przez feldmarszałka Bender w ow czas kommenderuiącego w przytomności reszty jeneralności i całego C. K. korpusu officyerow wśrod publiczney parady na altsztadzkim rynku został przypięty. Arcy Xżęta zdziwieni iego mocną pamięcią zadawaiąc mu rozmaite, a liczne pytania, na które on dokładnie i zręcznie odpowiadał, raczyli go wspaniale udarować przyrzekaiąc procz tego miec go w pamięci i zaręczaiąc mu przy tem swoie nayłaskawsze względy.

Arcy Xiężniczka Amaliia regiment konny lekki hrabi Kińskiego, na dowod i pamiątkę swoiey szczególney łaski i przychylności udarowała wstęgą sztandarową bogato złotem i perłami ozdobną z napisem, nierymowym:

Bydź z wami
Zyczyłabym sobie, Rycerze!
Niech wam towarzyszy
Szczęście na drodze honoru.

Marya Amaliia Arcy Xżniczka Austryacka, Xiężna Parmy, Gwastalli i Placencyi — 1803 — 28 *Września.*—

Z Rzymu d. 15. Października.

Jenerał francuzki Vial po zawczoray przybył do naszego miasta, a wczoray wdalszą swoią do francyi udał się podroż.

Nasze gazety mieszczą w sobie pod d. 11 b. m. następuiący z Neapolu artykuł:

" Donosząc, że Krolestwo Jmc i cała Familia Krolewska zupełnie czerstwem cieszy się zdrowiem, mniemany, że także naszą iest powinnością ogłosić szczególnieyszą łaskę iakiey nam Bóg udzielić raczył za wstawieniem się naszego patrona i opiekuna S. Januaryusza. Cud rozpłynienia się krwi tego S. nieuchybił pocieszyć ieszcze roku ninieyszego pobożnych dusz naszey stolicy. Dnia 19 p. m. w dniu

święta S. Januaryusza, cudowna krew iego postawioną była na ołtarzu, i zwyczayne odnowiono modlitwy; krew iednak żadnego znaku rozpuszczenia się nie okazała, a lud odszedł smutny i zmartwiony, lecz około godziny 3 popołudniu pocieszonym został widocznym cudem; krew się bowiem rozpuściła, a ten znak o ieki dla nas tego Swiętego przez dni 8 ciągle odnawiac się nieprzestawał &c.

Z Konstantynopola d. 26. Września.

Porta rozkazała oświadczyć ministrom zagranicznym tu się znayduiącym, że w ninieyszey woynie pomiędzy Angliią i Francyą postanowiła iak naymocniey zachować ścisłą neutralność, podobnież iak to uczyniła przed lat 11 w czasie pierwszego zerwania przyiaźni pomiędzy temi dwiema mocarstwami.

Z Boulogne d. 26. Października.

Przybył tu dzisiay szczęśliwie do naszego portu trzeci oddział złożony z 28 płaskich statkow i armatnych szalup, który wypłynął onegday z Dunkierki i żadney przeszkody w drodze niedoznał od Anglikow. Tuteysza przeto flotyla składa się ze 100 przeszło statkow, a spodziewamy się ieszcze tu wielu oddziałow z różnych portow.

Dom podrożny pierwszego konsula przybył tu wczoray i będzie postawiony w obozie na prawey ręce miasta naszego. Poiutrze spodziewamy się gwardyi konsularney. Już 6ta, 24ta, 26ta, 36 i 72ga półbrygada tu przyszła, a innych w krotce się spodziewamy. Teraz pracuią około bateryy pływaiących o 90 ciężkich armatach.

Minister woyny Berthier, który przeglądał obydwa obozy przy naszem mieście, w krotce tu iest spodziewany, naiął sobie dom wieyski blizko obozu. W czasie gdy tu miał rewią z woyskiem, znaydowała się nie daleko angielska dywizya. Oglądał także flotyllę w porcie stoiącą, i odbywał różne morskie manewry w przytomności admirała Bruix, które iak naylepiey się udały.

Na okrętach wyżey wzmiankowanego oddziału, który przybył z rana o godzinie 2giey, znaydowała się 36ta półbrygada, 16 angielskich okrętow goniło za nią. Dwa okręty z Dunkierki same przodem puściły się były. Wczoray tuteysza flotylla stanęła była na przedporciu, a w wieczor znowu w port weszła, odstrzeliwszy na kilkokrotny wystrzał 4 angielskich okrętow, które przeciw niey stały.

Z Brest d. 22. Października.

Tuteyszy kommendant G. D. Guyot-Durpaire na mocy rządowego wyroku pod d. 14 t. m. ogłosił miasto Brest w stanie oblężenia, w tey osnowie: Na doniesienie ministra woyny rząd Rzepltey stanowi: 1 Że miasto Brest iest w stanie oblężenia; 2 że naywyższemu sędziemu ministrowi sprawiedliwości, woyny i marynarki zleca się wykonanie tego wyroku.

Podp. *Bonaparte.*

Z Paryża d. 31. Października.

Ostatniego wtorku w wieczor aresztowano iednego człowieka w St. Cloud, który od 6 do 11 godziny u balkonu zamkowego ukryty był i dwarazy do okna P. Bonaparte pukał. Chciał on kilka razy skryć się za ieden posąg, nareszcie musiał się poddać, gdy szyldwach pogroził mu strzeleniem. Nosi on mundur municypalney gwardyi i dwa razy już był badany; ale z iego pomieszanych odpowiedzi niczego nie można się dowiedzieć. Nieznaleziono żadney broni przy nim i sądzą, że iest szalony.

Onegday o 4 po południu odwiedził pierwszy konsul warsztat okrętowy po czem znowu do St. Clond wrocił.

Francuzka korweta la Prisselie po żwawey ntarczce zabrała angielski okręt The true blue Pryvateer, który miał 10 ludzi rannych.

Dwa iency angielscy P. Fletscher i iego żona otrzymali pozwolenie mieszkać w Moguncyi, gdzie byli bardzo dobrze od prefekta Jean Bon St. Andre przyięci.

" Zaufanie i kredyt (mowi iedno pismo paryzkie) nie wrociły się ieszcze w tuteyszym handlu. Nie chcą przedawać inaczey tylko za gotowe pieniądze. Stąd wiele dzieie się opoźnienia w intereſſach. Wykupiono ſtąd wiele kawy do Belgium. „

Xżę Lawal otrzymał pozwolenie powrocenia do Paryża.

W Qwimper niedawno woyskowi, ktorzy zoſtali członkami legii honorowey, wykonali także swoią przyſięgę. Prezydent trybunału miał do nich mowę, w którey między innemi rzekł: " Tak ieſt nowa Kartago będzie ukaraną i w swoich murach pokonaną. Niedarmo ſię Bonaparte uzbraia zaręczaiąc wam wasze tryumfy. Uyrzycie go znowu na czele swoiem, i w owem ślachetnem przekonaniu rzymskich legionow, którym Fabius dowodził, przyſięgę złożycie nie żeby zginąć lub zwyciężyć, ale, że zwycięzcami nazad powrocicie. „

W St. Andero w Hiszpanii dwa razy ogień ſię wszczynał, który szczególniey przez Francuzow znayduiących ſię w porcie na korwecie la Malicieuse pod kapitanem Boyenval, był ugaszony. W pożarze, który wszczął ſię między innemi d. 1 Paźdz: z zapalenia ſię prochu w czaſie fayerwerku, było 400 woyska hiszpańskiego pod bronią, dzwoniono na gwałt i 5 do 6000 ludzi zbiegło ſię do ognia. Z palących ſię domow słyszyć ſię dawały ięki; a ulice zawalone były sprzętami, które z okien wyrzucano. Pięcdzieſiąt osob spuszczaiących ſię z niebezpieczeńſtwem życia swego po sznurach lub czem innem widzieć było można wiszacych u gankow; wpół spalone kobiety rzucały ſię w błoto, dla ugaszenia ognia, którym gorzały; Xża biegali z krzyżem w ręku opatruiąc umieraiących sakramentami; żadnych ſikawek, ſtraszny zgiełk i zamieszanie i szerzący ſię coraz bardziey pożar dla niedoſtatku sposobow ratowania — otoż to ſtraszliwy widok w St. Andero, gdy kapitan Boyenval z swoim sztabem i ſikawkami okrętowemi i 60 ludźmi na ląd wyszedł. Nie upłynęło 10 minut, pokazało ſię, że 20 Francuzow wszelkiey rangi z ſiekierami w ręku, którzy z niebezpieczeńſtwem życia wkrótce ten pożar ugaſili. Na wsparcie nieszczęśliwych zrobili składkę między sobą. Uwiadomienie o tym ślachetnym czynie przesłane ieſt od naszego handlowego kommiſſarza w St. Andero P. B. Ranchour.

Nadzwyczayne werbunki w Hiszpanii uſtały.

Mieszkańcy Aoſta w Piemoncie, którzy wiele ucierpieli w czaſie przechodu woysk francuzkich pod Marengo, maią teraz wynadgrodzenie odebrać. Pierwszy konsul żądał spisania wszyſtkich mineralnych źrodeł w Piemoncie.

Na nowych kandydatow do senatu Bonaparte podał trybuna Boiſsy d'Anglas i prawodawcę Lebrun Rochemont brata trzeciego konsula.

B. Piolaine półkownik 42 regimentu pieszego mianowany ieſt kommendantem Granwillu.

Już i trybunat także podobnie iak i inne władze francuzką suknią za ubior dla ſiebie przyięty.

Zadna xiążka elementarna niebędzie na potem naszym liceom i innym szkołom publicznym do użycia podawana, na którąby nie było potwierdzenia szczególney do tego kommiſſyi. — B. Vaillant był od departamentu Pas-de-Calais za kandydata do senatu podany. Kaper la Repreſſaille z Bordeaux schwy-

-ał w Vigo w Hiszpanii okręt angielski z Oporto do Corck przeznaczony, który miał na sobie 165 pip wina przewoźnego.

Z Rouen wypłynęła do Hawru flotylla złożona z statkow płaskich.—Straże nadbrzeżne cwiczą się teraz w strzelaniu z armat, a kto z nich w beczkę wystawioną na morzu trafi, otrzyma nadgrody 12 fran.—Talon był osądzony, że aż do czasu pokoiu w więzieniu będzie siedział, a potem będzie wywieziony.—Przybyłe iuż 21 t. m. do St. Malo z Brest 12 okretow składaiące się: z 2 armatnich szalup, 6 płaskich i 4 przewozowych statkow, weszły do tamecznego portu w przytomności iedney ang: fregaty i korwety. Angielski kuter, który w drodze ie napastował, musiał się oddalic.—W St. Malo stoi 50 okrętow gotowych pod żagle. — Kontra admirał Bouwet tamże się znayduie. Także od Fecamp ieden oddział płaskich statkow i armatnich szalup bez przeszkody do Dieppe zawinął. W Hawrze wiele iuż woysk wsiadło na okręty.

W Grenoble spodziewaią się iednego z 4 szwaycarskich regimentow, które francuzką służbę przyymuią.—Zagraniczne pisma donoszą, (nowi Journal paryzki) że będzie odwołany Markow z Paryża i razem ambassador rossyyski w Londynie hr. Woronzow. Okoliczności atoli zdrowia i osobiste interessa za iedyne powody do tey dyplomatyczney odmiany naznaczaią.

Nim odiedzie pierwszy konsul stąd nad brzegi, spodziewamy się tu przybycia gońcow z Petersburga i Madrytu. — Admirał Latouche-Treville, który w ostatniey woynie flotyllą bulońską dowodził i z St. Domingo wrocił, bedzie, iak słychac, przy wyprawie przeciw Anglii użytym.—Z naszych fabryk odchodzi zawsze ieszcze wiele transportow broni ręczney do Bulogne i Dunkierki.

W Ostendzie, Brugge i Gandawie stoi iuż 350 statkow przeznaczonych do wyprawy przeciw Anglii gotowych pod żagle.—W Belgii zrobiono dotąd kilka tysięcy wioseł okrętowych.—Ob. Chappe odebrał rozkaz przeprowadzenia się z Bruxelli do Bulogne, gdzie będzie telegraf postawiony, maiący zostawać w związku z telegrafem Skaldy i Sekwany.

Zbudowane w Hollandyi płaskie statki przewozowe i armatnie szalupy, połączą się, iak mowią w Fliesindze i znaczną część woysk pod jenerałem Victor zabiorą. Admirał Winter będzie przywodził wyprawie, a radca stanu jenerał Dessolles ma potem na mieyscu jen. Wiktora kommendę nad resztą woyska zostaiącą w Hollandyi obiąc.

Wice admirał Truguet obiął kommendę nad bresteńską flottą.— Kontra admirał Bouve mianowany iest szefem woyska w porcie tamecznym, w którym wielkie uzbraiania się czynią.—Z Honfleur flotylla do Hawru odpłynęła. Właśnie też dopiero przybył tu rossyyski goniec.

Z Astrachanu d. 1. *Października.*

Jak wiele także nasze miasto, które może bydź za średni punkt rossyyski azyatyckiego handlu uważane, pod teraźnieyszem dobroczynnem rządem zyskuie, można z następuiących szczegołow wnosic. Mamy tu iedną krzewnią iedwabniczkow; 24 iedwabnych, 81 bawełnianych a 5 saffianowych rękodzielni; 74 farbierni, 24 cegielni, 92 winnic 212 młynow &c. Ogół kupcow składa się z 1189 rossyanow, 3 zagranicznych mieszkańcow, 18 Tatarow i Indow. Między mieszkańcami znayduie się 2182 Persow, Bukarow i Indow. Miasto zawiera 2000 kramow, 6 klasztorow, 57 kościołow, miedzy ktoremi iest 4 ormiańskich, 2 katolickie, 1 luterski, 27 tatarskich meczetow i iedna bużnica Indów.

Z Monachium d, 28. *Października.*

Gazeta rządowa ogłosiła w dniach tych, co nastepuie:

"Podług urzędowych rapportow wolny handel Bawaryi z Tyrolem przerwanym został, postanowiono bowiem, iż bydła z Tyro-

łu bez paszportow wyprowadzać nie można; z tego więc powodu zaleca się komorom w dłuż Tyrolu leżącym, aby niedozwalały wyprowadzac tam zboża, mąki, chleba, bydła, mięsa, i innych płodow bez wyraźnego na to pozwolenia dyrekcyi elektoralney.

Dnia 29. Października.

Ogłoszenie uczynione w Ratyzbonie względem tymczasowego zarządzania biskupstwem Ratyzbońskim, dało powod do innego ogłoszenia z strony rządu naszego, które w wczorayszey gazecie umieszczone było i tego osnowa iest następuiąca:

" Ogłoszenie że Elektor Jmć Arcykanclerz bierze w zarządzenie tymczasowe biskupstwo Ratyzbońskie tym więcey musiało zadziwic Elektora Jmć Bawarsko Palatyńskiego, że nie iest zgodnym ani z wzaiemnemi oświadczeniami, które poprzedniczo względem tego przedmiotu zaszły pomiędzy Elektorem Jmć Arcykanclerzem i Elektorem Jmć Bawarsko Palatyńskim ani, z iasnemi rozrządzeniami recessu deputacyi Rzeszy, ani nawet z prawdziwem znaczeniem bulli Oyca S. w którey wspomniony reces wzięty iest za zasadę. Prawda iest, że przez §. 25 tegoż recessu stolica Arcybiskupia Moguncka iest przeniesioną do kościoła Metropolitalnego Ratyzbońskiego; lecz tu nie masz wzmianki tylko o stolicy arcybiskupiey, którey przez ustąpienie miasta Moguncyi nie było więcey. Dla utrzymania Elektora Mogunckiego w iego charakterze Arcybiskupa i Prymasa Rzeszy Niemieckiey potrzeba było iego dawnieyszą stolicę przeniesc do innego kościoła do któregoby godności dopiero wspomniane mogły bydź przyłączone, Znaleziono kościoł biskupi Ratyzboński tem stosownieyszy do tego przeznaczenia, że kraie sekularyzowane Ratyzbońskie wybrane iuż były na wynadgrodzenie dla Elektora Jmć Arcykanclerza. Co się tyczy samego biskupstwa Ratyzbońskiego nie mogło bydź o nim wzmianki w tym paragrafie, poniewaź w momencie gdy plan wynadgrodzenia i recess deputacyi były ułożone miało, iescze własnego swego biskupa. Arcybiskupstwo więc Mogunckie nie potrzebuie dyecezyi biskupiey, lecz iedynie nowey stolicy do któreyby godność Metropolity i Prymasa Rzeszy była przyłączona. Dla tey godności przeznaczono dyecezyą nierownie obszernieyszą zaymuiącą kilka dyecezyy biskupich; i w tym to widoku oznaczono granice iuryzdykcyi Metropolitalney w paragrafie powyżey wspomnianym, w którym iednak naymnieyszey nie masz wzmianki o dyecezyi biskupiey Ratyzbońskiey gdyż ta podług §. 62 recessu deputacyi zostawioną była aż do nowego rozrządzenia dyecezyy w swoim dawnieyszym stanie, tak dalece, że niniejszy stan iey nie może bydź uważany tylko iako tymczasowy nawzor innych dyecezyy niemieckich, o których wyraźnie nie postanowiono i niemi nie rozrządzono. Oyciec S. i Elektor Jmć Arcykanclerz uznaiąc, że stan Dyecezyi Ratyzbońskiey i iey rozciągłośc nie są ieszcze ostatecznie oznaczonemi nie mogli bydź iak tylko przekonanemi, że stosownie d. §. 62 podlegaią dalszemu urządzeniu do którego urządzenia Elektor Jmć Bawarsko Palatyński iako pan części kraiow onež składaiących z wielu względow ma nie zaprzeczone prawo należeć. Mogłoby bydź rzeczą oboiętną dla Elektora Jmć Bawarsko Palatyńskiego w czyich rękach znaydować się będzie aż do blizkiego urządzenia dyecezyy władza duchowna nad miastem Ratyzbony, nad państwem Sternstein należącym do domu Lobkowitz, lecz nie mogło bydź dla niego oboiętną rzeczą, przez kogo taż władza sprawowana będzie w kraiach iego elektorskich, a potwierdzenie iego, nominacyi zaszłey w sposobie przeciwnym konkordatom, tym potrze-

bnieysze było, że przez wzgląd odmian zaszłych, tudziesz własnego zakazu Elektora Jmć Arcykanclerza iako Xcia i Pana Ratyzbony, danego kapitule, aby do żadnego wyboru nieprzystępowała, iuż tem ten mieć mieysca nie mogł; a zatym że w tym rzeczy położeniu prawo mianowania za część dyecezyi Ratyzbońskiey rozciągaiącą się w kraiach Bawarskich, a która iest nayznacznieyszą należałoby do Pana tych kraiow, gdyby Elektor Jmć nie był skłonnym do uznania tymczasowego administratora mianowanego od Oyca S. bez zniesienia się z Panem kraiow dyecezyą składaiących, a to przez szczególnieyszą ufność iaką Elektor Jmć ma w uczuciach i osobistych przymiotach Oyca S. i gdyby tym sposobem nie poprawiał się błąd zaszły w nominacyi. Elektor Jmć Bawarsko Palatyński czuiąc się bydź obowiązanym dla ocalenia swych praw poprawić przez niniejszy wykład prawdziwego położenia rzeczy względem administracyi tymczasowey biskupstwa Ratyzbońskiego emyśli zawarte w ogłoszeniu wydanym od Elektora Jmć Arcykanclerza, widzi z drugiey strony z ukontentowaniem, że Elektor Jmć Arcykanclerz w tymże ogłoszeniu oddaie sprawiedliwość dobroczynnym urządzeniom Elektora Jmć i ponawia przyiacielskie przyrzeczenie przyłożyć się do ich uskuteczenienia. Dan w Monachium d. 22 Października 1803.

Z Tunis d. 1. Września.

Żegluga od kilku miesięcy iest tu nader czynną. Dnia 19 Lipca widzieliśmy zawiiaiące 4 wielkie okręty korsarskie, które z krążenia po morzu powracały. Korsarze ci wylądowali byli niedaleko Ankony zabrali małą załogę w iedney twierdzy i dwie bronzowe armaty, potym zapuścili się daley w kray i poięli 123 osób oboiey płci w niewolą. Na wyspie S. Piotra wzięli także 23 osób oboiey płci w niewolą. Dnia 21 Lipca przybyła galiota która mocno uszkodzoną była i wielu ludzi utraciła w bitwie stoczoney z fregatą Portugalską. Po iey przybyciu we dwa dni umarł z ran odniesionych iey kapitan. Nazaiutrz dway korsarze francuzcy, którzy w Liwornie uzbroieni byli przyprowadzili bryk angielski, który z solą płynął z Trepano do Ameryki, a oni go w drodze poymali. Bryk ten za 12,000 piastrow Tunetańskich sprzedanym został. Dnia 7 Sierpnia inny korsarz francuzki przyprowadził dwie brygantyny angielskie. Statek Sycyliyski pod banderą angielską od iednego naszego korsarza zabranym został. Dnia 14 Sierpnia przybył bryk angielski. Kapitan iego miał zlecenie żalić się, że Francuzi przyprowadzaią tu swoie zdobycze i w przedawaniu ich żadney nieznayduią trudności. Bey odpowiedział kapitanowi, że taż sama wolność służy Anglikom. Oczekuiemy w roku tym 2 okrętow z podarunkami z Szwecyi. Daniią iest teraz w naylepszym porozumieniu z Bejem. Dwudziestu siedmiu naszych korsarzy świeżo wypłynęli na morze.

Z Neapolu d. 1. Października.

Podług urzędowych doniesień przybyłych tu z portu Licata w Sycylii, dnia 8 Sierpnia pokazały się tam od wschodu 3 wielkie galioty Barbareskow, iedna z nich stanęła na kotwicy w pewney odległości od tego portu, gdy tym czasem drugie dwie przybliżyły się do niego dla zachwycenia statku chcącego do portu Licaty zawinąć, a który od zachodu płynął. Ten iednak ich zamiar wcale im się nie udał; ponieważ barbareskowie ogniem dawanym z twierdzy i od ludu przybyłego na obronę brzegow odpędzonemi zostali. Nocy następuiącey Barbareskowie wylądowali w okolicy Licaty, lecz uzbroieni mieszkańcy część ich przymusili do ucieczki, resztę zaś w liczbie 39 poięli w niewolą. Nazaiutrz wspom-

nione 3 galioty stały ieszcze przed portem Licata, lecz poźniey odpłynęły.

Z Medyolanu d. 22. Października.

Na mocy uczynionego ogłoszenia z strony municypalności miasta naszego pod d. 16 b. m. Reiestra popisu woyskowego od d. 1 Listopada otwarte zostaną, stosownie do ustawy względem tegoż popisu pod dniem 13 Sierpnia 1802 zapadłey, wszyscy więc mieszkańcy tego okręgu maiący od lat 20 do 25 skończonych powinni stawić się do zapisania w przeciągu dni 20 zacząwszy od d. 1 Listopada, wszyscy ci którzyby tego niedopełnili, uważani będą za nieposłusznych ustawie i naypierwsi w rekwizycyą wzięci zostaną.

Podług listu z Bononii aż do tego czasu dopiero ieden tam przybył z powietrznych żeglarzy, którzy z miasta tego balonem puścili się byli, to iest doktor Grasetti chymista sławny we Włoszech. Kilka oddziałow woyska włoskiego przechodziło w dniach tych przez Bononiią powracały one z królestwa Neapolitańskiego, i składadź zapewne będą część woyska wezwanego od pierwszego konsula do Francyi dla użycia go do wyprawy przeciw Anglii.

Dowiaduiemy się z Genui, że tam na d. 16 b. m. przybył goniec w dniach 4 z Paryża z depeszami od ministra Liguryyskiego przy rządzie francuzkim będącego i depeszami ministra Marescalchi, ostatnie depesze przeznaczone były dla agenta Rzpltey włoskiey w Genui. Niewiemy ieszcze co te depesze w sobie mieściły, lecz uważano, że senat Liguryyski u zaiutrz po ich przybyciu nadzwyczayne miał posiedzenie.

Z Hagi d. 25. Października.

Minister woyny Rzpltey francuzkiey jenerał Alexander Berthier do kończywszy przeglądania nadmorskich północnych departamentow francuzkich, oglądał także nasze departamenta, w dniach tych zwiedził porty Zelandyi, a pozawczoray w wieczor przybył do Beg-op-Zoom. Jak tylko tam stanął natychmiast w dalszą udał się na Antwerpiią do Paryża podroż. Głowna kwatera woyska francuzkiego i batawskiego ma bydź w krotce do Utrechtu przeniesioną. Naywyższy ich wodź jenerał Victor dzisiay tam wyieżdza i w mieście tem mieszkanie swoie założy; część iego głownego sztabu iuż go tam poprzedziła.

Rząd nasz postanowił świeżo dwie kommissye, z których iedna ma polecony sobie dozor nad sluzami, rzekami, drogami publicznemi i wodami, druga dozor nad portami i uyściami morza. Trzy członki z tych kommissyi bez ustannie ieżdzić będą, dla uznawania potrzebnych napraw i przez swoią przytomność zachęcania robotnikow. Urządzenie i prawidła iakiemi kommissye te rządzić się maią w 15 dniach postanowione będą.

Zarazliwe choroby które od nieiakiego iuż czasu panowały były w Zelandyi zupełnie ustały. Wielu żołnierzy choruiących w szpitalach wyzdrowieli i do swoich regimentow powrocili.

Z Flissingen d. 30. Października.

Pokazało się tu dzisiay 25 angielskich woiennych okrętów. Spodziewamy się nieprzyiacielskich krokow przeciw zelandzkim brzegom; ale francuzki jenerał Monnet wszystkie przygotowania poczynił do przyięcia przyzwoicie nieprzyiaciela gdyby chciał napaść. Trzy angielskie przewozowe statki chciały w tych dniach głębokość wody przy Flissingen gruntować, ale były przez naszą artyleryą do powrotu przymuszone.

Angielski batt osadzony 15 ludźmi, wysłany od angielskiego liniiowego okrętu zabrał dwa hollenderskie statki ryżem ładowne na naszych brzegach przy Zoutelande. Batawski officyer, kommenderuiący w tamteyszey okolicy odebrał naganę od jenerała Monnet za to, że ie zabrać dozwolił bez wystrzału.

Departamentowy rząd Zelandyi dał ucztę w Middelburgu dla jenerała Monnet. Nigdy nie była Zelandya w strasznieyszym stanie obrony iak teraz.

DODATEK

DO N^{ru} 93.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W NIEDZIELĘ DNIA 20. LISTOPADA 1803.

Statyftyczny rzut oka na kray angielski przez wzgląd na iego ieograficzną i fizyczną własność, na iego mieszkancow i źrodła żywności, i podług iego stanu zaraz po pokoiu Amieńskim czyli na początku XIX wieku, uważany przez Józefa Marka barona de Lichtenstern.

I. *Powszechna własność kraiu.* [Kray brytański ma swoie nazwisko od pierwiaftkowych mieszkańcow tey w nim prowincyi która fię teraz Angliią nazywa, a w szczególności obydwa królewftwa Anglii i Szkocyi mieszczą fię pod imieniem *Wielkiey Brytanii,* dla różnicy od małey Bretanii czyli Bretagne w Francyi, dokąd fię, podczas wpadnienia niemieckich Anglosaxonow, wielu Brytańczykow udało. Teraz po złączeniu Irlandyi z Wielką Brytanią głowne państwo tego kraiu, to ieft obie wielkie wyspy z małemi przyległem toż państwo składaiącemi, ieft podług swego położenia między 49° 58' i 60° 50' północney szerokości, a między 7° 10' i 19° 28' wschodniey długości od Ferro. Jego granicami z wszyftkich ftron ieft morze; to ieft na północ i wschód morze północne, między południem i wschodem kanał i przesmyk Kale, a na południe i zachód Ocean atlantycki. Tak ograniczone kraie dzielą fię ogólnie na 4 wielkie prowincye, z których naypierwszą i nayznacznieyszą ieft Angliia. Z tem Królewftwem ieft Xięftwo Wallis od roku 1536 złączone, leżące na zachod względem tamtych; a obydwa razem dzielą fię na 52 tak nazwanych Shires czyli Hrabftw, z których czterydzieści do Anglii, (1) a inne dwanaście do Walezyi, (2) należą. Trzecia prowincya ieft Królewftwo Szkocyi, podobnież od roku 1707

(1) 1 *Middlesex*; 2 *Essex* (*oba składały dawniey Anglosaxonow Krolestwo Essex*). 3 *Kent* (*dawniey także osobne Krolestwo*). 4 *Surey*; 5 *Sussex* (*razem przed tem Krolestwo Sussex*). 6 *Hampshire*; 7 *Berksh*; 8 *Wiltsh*; 9 *Dorsetsh*; 10 *Somersetsh*; 11 *Devonsh*, (*które niegdyś Anglosaxonow Krolestwo Westsex składało*). 12 *Cornwall* (*Xięstwo udzielne*). 13 *Glouceftersh*; 14 *Monmouthsh*; 15 *Herefordsh*; 16 *Worcestersh*; 17 *Warwicksh*; 18 *Oxfordsh*; 19 *Bukingshamsh*; 20 *Hardfordsh*; 21 *Bedfordsh*; 22 *Huntingdonsh*; 23 *Northamptonsh*; 24 *Rudlandsh*; 25 *Linkolsh*; 26 *Nottinghamsh*; 27 *Leicestersh*; 28 *Derbysh*; 29 *Staffordsh*; 30 *Srophs*; 31 *Chesh*, (*które razem niegdys Krolestwo Mercia obeymowało*). 32 *Cambridgesh*; 33 *Suffolksh*; 34 *Norfolksh*, (*razem niegdyś Krolestwo wschodnich Anglow*). 35 *Torksh*; 36 *Durhamsh*; 37 *Northumberland*; 38 *Cumberland*; 39 *Westmoreland*: a 40 *Lancastershire*, (*które dawniey Krolestwo Northumberlandyi i Cumberlandyi składały*.

(2) *Z tych zamyka Wallia południowa*: 1 *Pembroksh*; 2 *Carmarthensh*; 3 *Glamorgansh*; 4 *Breknoksh*; 5 *Radnorsh i* 6 *Cardigansh*. — *Wallia północna zaś*: 7 *Montgomerysh*; 8 *Merionetsh*; 9 *Denbighsh*; 10 *Flintsh*; 11 *Caernarvonsh i* 12 *Wyspę Anglesea*.

rzeczywiście z Angliią złączone, na północ względem niey położone dzieli się na 31 Hrabstw i 2 Stewartries. (3)

Nakoniec czwarta prowincya iest Królestwo Irlandyi dopiero od roku 1800 zupełnie złączone z Wielką Brytanią, które podług swego politycznego podziału 4 prowincye, a w tych razem 32 Hrabstw zamyka: (4) Wielka liczba małych wysp otacza obie wielkie wyspy, i te do wspomnianych kraiow są wcielone. I tak do Anglii z pomiedzy wiekszych: Holy Island, Cocket, Farn, (5) Tanet, Shepey. (6) Wight, (7 Portland, Pierbek, (8) Lundy — Island, (9) Scilly — Islands czyli Sorlingskie wyspy, z których tylko iest 6 zamieszkanych, inne zaś z samych prawie nieurodzaynych opok składaią się (10) i Mann, (11). — Orkney Islands, Schetland Islands, Hebriden czyli Western Islands, miedzy któremi Lewes, Sky, South i Nord Wist, Barra, Tyrey, Coll, Jura, Isa, Mull, Lismore, Staffa, i St. Kilda są nayznacznieysze i Szkocyi naybliższe, do tegoż Królestwa, a Souths Islands of Arrau, Achills Island wiele mnieyszych do Irlandyi z zachodu kanałem S. Jerzego i morzem Irlandzkim od Wielkiey Brytanii oddzieloney. Inne kraie Brytańskiego państwa dzielą się, na należące do Europy, i na zaeuropeyskie; które się znowu podług swego położenia na leżące w Afryce, Azyi i Ameryce, i na południowe dzielą.

(Reszta potem.)

---

(3) *Z tych do Szkocyi południowey należą:* 1 *Berwikshire czyli Merse;* 2 *Selkirksh* 3 *Roxboroughsh czyli Tiviodale;* 4 *Dumfriesh;* 5 *Kirkjudbright Stewartry;* 6 *Wigtowushire;* 7 *Airshirsh;* 8 *Renfrewsh;* 9 *Lanerksh;* 10 *Peeblessh;* 11 *East-Lothian czyli Haddingtonsh;* 12 *Mid-Lothian czyli Edinburgsh;* 13 *West-Lothian czyli Linlithgowsh;* 14 *Fifesh;* 15 *Kinrosh;* 16 *Clacmananah,* 17 *Stirlingsh;* 18 *Dumbarton czyli Lenoxsh i* 19 *Bütesh. — Do średniey Szkocyi;* 20 *Argyle czyli Inverarysh;* 21 *Perthsh;* 22 *Forfar czyli Angush,* 23 *Mernes czyli Kincairdsh;* 24 *Aberdeensh czyli Mar;* 25 *Bamffsh;* 26 *Elgin czyli Murraysh, i* 27 *Nairnsh. — Nakoniec do Sskocyi połnocney* 28 *Invernesh,* 29 *Rossh;* 30 *Cromartiesh;* 31 *Sutherlandsh;* 32 *Cathnessh, i* 33 *Stewartry, Orkney i Szkockie wyspy. Do pierwszych należy* 28, *między któremi* 18 *iest zamieszkanych, z tych: Pomona czyli Mainland, Hoy, South Ronaldsha, Nord Ronaldsha są naywiększe. Między ostatniemi zaś, których liczą* 46 *oprocz* 40 *warsztatow na okręty i* 30 *Opok iest* 33 *zamieszkanych, a Mainland czyli Shecland, Brassa, Tell, i Unst są naynakomitsze.*

(4) *W Prowincyi Leinster* (Leighnight) *leżą:* 1) *County of Dublin;* 2) *C. o. Wicklow;* 3) *C o. Wexford;* 4) *C. o. Klikenny;* 5) *C. o. Carlow;* 6) *Queens County;* 7) *Klings C.;* 8) *C. o. Kildare;* 9) *West-Meath;* 10) *C. o. Longford;* 11) *East-Meath;* 12) *Louth. — W Prowincyi Ulster* (Cui Guilly) *leżą:* 13) *C o. Caran;* 14) *C. o. Monaghan;* 15) *County of Armagh;* 16) *County of Down;* 17) *County of Antrim;* 18) *C. o. Londondery;* 19) *C. o. Donegal czyli Tirconel;* 21) *C. o. Fearmanagh. — Do Do Connaught należą:* 22) *C. o. Leitrim;* 23) *C. o. Sligo;* 24) *C. o. Mayo;* 25) *C. o. Roscommon;* 26) *C. o. Galway; — także należą: do Mounster (Mown)* 27) *C. o. Clare;* 28) *C. o. Tiperary;* 29) *C. o. Waterford;* 30) *C. o. Cork;* 31) *C. o. Kerry; i* 32) *C. o. Limerik.*

(5) *Z Norahumberland w związku zostaią.*

(6) *Z Kent są złączone.*

(7) *Do Hampshire należy.*

(8) *Należą do Dorsetsh.*

(9) *Z Devonsh złączona.*

(10) *Do Cornwal przyłączaią się.*

(11) *Bywszy w r.* 1765 *przez Koronę zakupiona, z Cumberland połączoną została.*

DONIESIENIA.

Niniejszym każdemu wiadomo się czyni, iż na piasku w ulicy S. Piotra pod Nrem. 26 sytuowany, a nowo z twardego i dobrego materyału wystawiony Dom, któren dobrze zaopatrzony, i w sobie piec izb, iedną kuchnię, śpiżarnią i należycie wysklepioną piwnicę, oraz wielki ogród, gdzie nad 500 sztuk dobrych owocowych drzew zasadzonych, zawiera; od właściciela bez żadney licytacyi sprzedanym będzie.

Przytym także przyłącza się do wiadomości, iż ten wolno dziedziczny grunt, żadnych innych czynszow i ciężarow, procz tylko zwyczaynego kominowego i woyskowego kwaterowego podatku na sobie ponosić nie ma. — Krakowie dnia 14 Listopada 1803.

Konie pozostałe po ś. p. JW. Xdzu Karolu Lochmanie Arcbi-Prezbiterze Krakowskim przez publiczną Licytacyą na Kleparzu mieyscu targowem dnia 22 Listopada r. b. o godzinie 10 zrana sprzedane będą. Zyczący sobie kupna tych, raczą na mieyscu wzwyż wyrażonym znaydować się.

Rozporządzenie, C. K. Gubernium Galicyi Zachodniey.

Ktorym nadużycie, żebranie od poddanych kłosow pod tytułem Petita prożby na utrzymywania wikaryuszow, i organistow uchyla się.

Nayiaśnieyszy Cesarz Jegomość dekretem kancellaryi nadworney dnia 6go Września r. b. nadużycie dotąd w wielu okolicach Galicyi zachodniey panuiące, iż wikaryusze, i organiści podczas żniwa po wsiach się włoczyli, i od poddanych kłosy pod imieniem petita prożby na utrzymywanie wikaryuszow, i organistow żebrali, w całym kraiu znieść nayłaskawiey rozkazał.

Co każdemu do wiadomości podaie się. Dan w Krakowie 5go Października 1803.

Pod niebytność JW. C. K. kraiowego Gubernatora.

Antoni Baum de Appelshofen, C. K. Nadworny Konsyliarz i prezyduiący.

Jan graf de Platzer.

Wezwanie Ces. Król. Gubernium Galicyi zachodniey uwiadomia poddanego państwa Kobyłki, w Siedleckim cyrkule Karola Sosnowskiego za granicę wyszłego, a dotąd nie powracaiącego, ani o przyczynie swego bawienia nie donoszącego, ażeby w przeciągu 4 miesięcy od ogłoszenia niniejszego wezwania powrocił, lub oczekiwał postąpienia z sobą iako z emigrantem podług przepisu prawa. W Krakowie dnia 7go Października 1803.

Z strony Magistratu Miasta C. K. Stołecznego Krakowa do powszechney podaie się wiadomości, iż na dniu 30 Listopada b. r. o godzinie 3 po południu następuiących materyałow liwerunki licytowane będą iako to:

1. Wszelkie gatunki Papierow.
2. Piora.
3. Opłatki.
4. Swiece woskowe.
5. Lak.
6. Ołowki.

a to dla tuteyszego Krolewskiego Magistratu Miasta Stołecznego Krakowa na 2 roki to iest: od dnia 1 Stycznia 1804 do ostatniego Grudnia 1805. Temu wypuszczone zostaną, który naylepsze materyały, i za naytańszą cenę podług atoli obranych modelow dostawiać się z obowiąże. Cena fiskalna tych materyałow iest iako to:

Ryza Pocztowego Papieru	ryń. 8	kr.	25
Detto Kancelaryynego detto	4	—	59
Detto Konceptowego detto	3	—	48
Detto do pakowania detto	3	—	—
Za tysiac sztuk pior	6	—	50
Z wiąskę opłatkow wielkiey miary	—	—	12
Funt świc woskowych	—	—	53
Funt laku	1	—	17
Tuzin ołowkow czarnych	—	—	16
Detto Detto czerwonych	—	—	20

Każdy maiący chęć licytowania wspomniony liwerunek dla pewności kassy mieyskiey ma się w kaucyą w gotowiznie, albo fidejussoryczną żadney kwestyi niepodpadaiącą iako też w Vadium 10 od 100 procentu summy szacunkowey wzmiankowanych artykułow zaopatrzyć, które to wadyum tym licytantom, którzy przy wspomnioney licytacyi nie utrzymaią się zaraz po ukończonym protokole powrocone, przeciwnie zaś zakład tego, który te liwerunki na siobie otrzyma po potwierdzeniu przez wysokie C. K. Rządy kraiowe protokołu licytą-

cyi i ratyfikacyi kontraktu w summę maiącey bydź złożoney kaucyi wrachowane, lub też po złożoney całkowicie kaucyi powrócone będzie, w razie zaś przeciwnym gdyby kontrahent od zalicytowanego dostawienia materyałow przed zamknięciem kontraktu odstąpił na ten czas toż Vadium na rzecz mieyskiey kassy przepadać ma.

Kaucya na dostawienie Papieru za ryńskich	. .	300
Pior	. . . .	75
Opłatkow	. . . .	25
Swic woskowych	. . . . .	300
Laku	. . . .	75
Ołowkow	. . . . . .	30

Ustanawia się. — Vadium przeto ma bydź na dostawienie Papieru około ryń.		100
Pior	. . .	25
Opłatkow	. . . . . .	8 kr.
Swic woskowych	. . . . .	100
Laku	. . . .	25
i Ołowkow	. . . . . .	10

Bliższe zaś warunki licytacyi tego Liwerunku w tuteyszey Expedyturze przeyżrane bydź mogą, dla czego wszyscy maiący chęc takowego zalicytowania tamże udadź się powinni.

Dradcki.
Gollmayer.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.
Dnia 2. Listopada 1803. roku.
Hohn.

Magistrat Miasta Krolewskiego Stołecznego Krakowa niniejszym obwieszczeniem wiadomo czyni, iż także na powtornim do licytacyi Kamienicy Jakoba i Ludwiki Woycikiewiczow małżonkow prawem pokonanych pod Nr. 90 na Kazimierzu stoiącey zł. p. 1 5195 oszacowaney, na żądanie prawem pokonywaiącego JP. Tomasza Albrecht na dniu 29 Września r. b. wyznaczonym terminie, dla niedostatku kupienia chęć maiących taż licytacya uskuteczniona niezostała dla czego w tey mierze znowu trzeci termin, i to na dzień 2 Grudnia r. b. o godzinie 3 popołudniu przeznacza się. Ktoby przeto miał ochotę nabycia tey kamienicy niechay się w oznaczonym wyżey czasie, tu w sądzie znayduie. Wierzyciele zaś prawo zastawu nań maiący napominaią się, ażeby nieczekaiąc osobnych w tey mierze powołań praw swoich pilnowali, inaczey ktoby się z swoiemi żądaniami w czasie licytacyi niezgłosił, ani do kupiciela tey Kamienicy, ani do samey Kamienicy żadnego iuż wiecey prawa mieć nie będzie, ale swoiego zadosyć uczynienia tylko z szacunku sprzedarzy lub innego dłużnikow maiątku poszukiwać byłby przymuszony.

Drdacki.
Łodziński.
Hirschberg.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.
Dnia 21. Października 1803.
Hohn.

Na prożbę Pani Agneszki z Leśniowskich Seredyński dnia 28 Marca 1802 roku do tuteyszych C. K. sądow szlacheckich podaną, stosownie do §. 264 ustawy cywilney części Iwszey Pani Elżbita z Chomentowskich Leśniowska Edyktem niniejszym wzywa się: ażeby w przeciągu roku albo w tey tu prowincyi stanęła i bytność swoię w C. K. sądach tuteyszych i przed zastępcą swoim adwokatem Bełdowskim legitymowała, albo też inne iakie dała dowody życia i bawienia swego; gdyż po upłynionym bez skutecznie tym terminie, na dalsze Pani Agneszki z Leśniowskich Seredyński żądanie, za zmarłą będzie deklarowana.

W Krakowie d. 12 Października 1803 roku.

Jozef de Nikorowicz.
W. Roskoschny.
Brzorad.

Z Rady C. K. Sądów Szlacheckich Krak. Galicyi Zachodniey,
Sterneck.